

ПРОБЛЕМИ ВИПЛАТИ ДИВІДЕНДІВ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ

Відповідно до ст.167 Господарського Кодексу України засновники акціонерного товариства, які володіють певною часткою акцій мають право на отримання певної частки прибутку (дивідендів) від діяльності господарської організації[1]. Проте існують розбіжності з вимогами Закону України «Про акціонерні товариства», згідно якого існують вимоги та обмеження щодо виплат для акціонерів[2]. Тому метою нашої роботи є дослідження нами проблем пов'язаних з реалізацією акціонерами права на отримання дивідендів за законодавством України, розробка пропозицій щодо вирішення зазначених проблем та обґрунтування власної наукової позиції із досліджуваної проблематики.

Перш за все невивплата дивідендів пов'язана з відсутністю розвинутого фінансового ринку в Україні. На сьогодні недосконалі відносини між емітентом та інвестором призводять до неможливості адекватної оцінки акціонерного капіталу. Якщо точніше то причина такої ситуації на ринку акцій – відсутність зацікавленості базових учасників ринку один в одному: емітент не зацікавлений в портфельному інвесторі, а інвестор – в портфельних інвестиціях. У таких умовах справедлива щоденна оцінка вартості акціонерного капіталу просто не потрібна ні емітентам, ні інвесторам. Незалежно від періодичної наявності або відсутності біржових курсів, ринкова ціна на будь- яку акцію в Україні просто відсутня.

Пов'язана така відсутність збігу інтересів з особливостями становлення ринку акцій в Україні.

У зв'язку з багаторічною приватизацією великої кількості підприємств з'явилась велика кількість акціонерних товариств. Пізніше законодавство вимагало від відкритих акціонерних товариств перетворитись на публічні та довгий час можливість змінити свій статус, наприклад, на приватне акціонерне товариство була законодавчо обмежена кількістю акціонерів. Зараз такі обмеження зняли проте існують вимоги щодо перебування біржових реєстрах. Тобто відповідати дедалі вищим лістинговим вимогам, які стабільно посилюються регулятором.

Ще однією із причин є приватизація великих пакетів акцій олігархами, вони взяли у власність найпривабливіші об'єкти, а усе інше що залишилось – це дрібні пакети які є власністю гравців цінними паперами, які по суті справи періодично створюють видимість "ринкової" ціни.

Сьогодні більшість компаній- емітентів акцій на 75– 99% належить одному або групі пов'язаних акціонерів, тому біль дрібні власникам простих акцій майже не отримують свої дивідени.

Так, у законодавстві немає вимоги про обов'язкову виплату частини прибутку своїм власникам проте існують вимоги які часто акціонерні товариства не дотримуються.

Базою для розрахунку й виплати дивідендів є чистий прибуток підприємства як частина балансового прибутку підприємства, що лишається в його розпорядженні після сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів. В акціонерних товариствах дивіденди можуть бути виплачені й за рахунок нерозподіленого прибутку минулих років[2].

Крім того, за відсутності чи недостатності чистого та/або нерозподіленого прибутку дивіденди за привілейованими акціями виплачуються за рахунок резервного капіталу акціонерного товариства або спеціального фонду.

Статтею 30 Закону України «Про акціонерні товариства» чітко передбачено, що в акціонерних товариствах дивіденди повинні виплачуватися лише в грошовій формі. Для решти видів госптовариств схожих обмежень немає. Звідси висновується: наприклад, у товаристві з обмеженою відповідальністю дивіденди можуть бути виплачені майном, готовою продукцією тощо.

Рішення про виплату дивідендів за привілейованими акціями передбачено в статуті товариства, а щодо виплати частини прибутку за простими акціями залежить від рішення загальних зборів акціонерів[2].

Право акціонера на отримання дивідендів значною мірою залежить від його проінформованості, що особливо стосується акціонерів які є власниками простих акцій та не були присутні на загальних зборах. Товариство повинно реалізовувати можливість одержання акціонерами дивідендів інформації шляхом їх повідомлення про наявність такого права, дату, розмір порядок і строк виплати дивідендів. Проте в статті 30 Закону "Про АТ" не передбачено конкретного процесу повідомлення акціонерів щодо вищевикладеної інформації. Тому на нашу думку, таке повідомлення повинно в обов'язковому порядку надсилатись у письмовому вигляді із зазначенням усією необхідної інформації[3].

Підводячи підсумки з вище сказаного, можна побачити що сьогодні фінансовий ринок України функціонує на досить низькому рівні та з багатьма недоліками. Найбільш поширеною проблемою є неспроможність міноритаріїв отримати свої відсотки від отриманого прибутку товариством. Тому на нашу думку, слід удосконалити та уточнити законодавство щодо даних виплат та передбачити обов'язкові умови які гарантують проінформованість акціонерів про результати зборів засновників.

Список використаної літератури:

1. *Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436– IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/para2#n2>*

2. *Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 № 514– VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/514-17/stru/para0342#o342>*

3. *Сороченко А. Проблема реалізації акціонерного права на отримання дивідендів за законодавством України/ А. Сороченко// Юридичні науки – 3(97). – 2013р. – С. 99 – 103.*